



Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte

30. september 2018

Hørings svar til lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og lovforslag om ændring af Serviceloven, lov om voksenansvar og lov om socialtilsyn

TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte har modtaget lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og det parallelle lovforslag om ændring af Serviceloven, lov om voksenansvar og lov om socialtilsyn i høring. Vi har valgt at besvare de to lovforslag samlet, da de er en del af en samlet pakke og derfor ikke rigtig kan ses adskilt.

Vi har ikke brug for et nyt system til at tage sig af ungdomskriminalitet

Ungdomskriminaliteten falder år efter år, så den er mere end halveret siden 2006. TABUKA mener, at det skyldes, at den nuværende indsats fungerer godt, så vi kan ikke se, hvorfor der skal opbygges et nyt og dyrt system, som endda efter vores mening er dårligere end det, vi har nu. Kommunerne har i dag mange muligheder for at sætte ind, når børn kommer ud i kriminalitet, og de kan få deres indsats til at hænge sammen, så man både kan handle hurtigt og effektivt over for unge i kriminalitet. De kan også kombinere et godt arbejde med de unges familie og ikke mindst med skolen, som betyder så utrolig meget for de unge. Og de kan gøre det uden at bygge på straf og uden at trække på et system med lukkede institutioner, der meget let kan medvirke til at gøre de unge endnu mere kriminelle.

De dybtgående ændringer i lovforslagene begrundes med, at der skal handles hurtigere og med mere konsekvens. I dag kan man sagtens handle hurtigt, man kan også være konsekvent, og man kan give de unge den samlede indsats, de har brug for. På den baggrund ser TABUKA lovforslagene som et udtryk for signalpolitik, hvor signaler om at være hård over for kriminalitet vejer tungere end et seriøst arbejde for at undgå at unge bliver kriminelle, og for at de kommer fri af det, hvis har begået alvorlig kriminalitet.

10 årige skal ikke i lukkede institutioner

Lovforslaget ændrer de lukkede og delvist lukkede institutioner i Danmark, og så sænker de aldersgrænsen til 10 år for, hvornår man skal ind i det nye system og dermed kan komme i en sådan institution. Det må TABUKA tage eget stærkt afstand fra. Der er ikke nogen rimelig

Sisse Bøgild

Mail: tabuka@tabuka.dk eller sisse@tabuka.dk

Tlf. 40 85 55 24

grund til, at så små børn skal ind i et system med alvorlige sanktioner, der kan ende med anbringelse på en lukket institution, hvor de møder unge, der er egentligt kriminelle.

Lovforslagene behandler på mange måder de 10, 11, 12, 13 og 14-årige meget hårdere end i dag og på linje med alvorlige kriminelle over 15 år: politiet kan hente dem, hvis de ikke møder i Ungdomskriminalitetsnævnet; politiet kan overvåge, at de gennemfører en straksreaktion; de kan sættes til samfundstjeneste efter et ungepålæg, der kan gennemføres uden forudgående undersøgelse af forholdene; de kan indespærres på de halv- og hellukkede institutioner; de kan udsættes for endnu mere magtanvendelse i disse institutioner, de får begrænset deres kommunikationsmulighed i dem osv. Gennemgående oplever vi også, at lovforslagene begrænser dialogen med børnene og de unge. Hele tonen er kommando-præget.

Lovforslagene har en forestilling om, at man kan få børn og unge væk fra kriminalitet ved at bruge mere straf og konsekvens tidligt og hurtigt. Det er ikke tilfældet. TABUKA ved fra mange undersøgelser samt fra brede erfaringer fra vores egne liv, at det ikke løser problemerne. Børnene skal møde stærke voksne, som vil dem noget godt, og som de kan få en god relation til. Alle skal samarbejde tæt rundt om de unge, så man kan fastholde dem i en god udvikling. Familien, netværket, skolen og fritidstilbud er meget vigtige faktorer i den forbindelse. For os at se gør lovforslagene det vanskeligere at arbejde sådan. Skolen har således slet ingen rolle i de to lovforslag, og forældrene omtales kun i forbindelse med de formelle rettigheder, de jo har ved behandling af tvangssager. Der er slet ingen spor af, at de har en vigtig rolle, som man skal gøre konstruktiv og til et aktiv i sagerne. Hele den straffende tilgang vil vanskeliggøre et godt samarbejdende, pædagogisk arbejde med børnene.

Udsatte børn har behov for lange, seje træk med nærvær, varme, samtale, motivation, opbygning af sejre, indsigt og handlekompetence. Det er det hårde arbejde med at hele sår og opbygge styrke, identitet og integritet. Opdragelse bør være kærlig og ansvarlig omsorg. Det burde være i kernen af forslagene, snarere end en snæver diskussion om at sanktionere hurtigt og i yderste konsekvens at anbringe børnene på lukkede institutioner.

§ 50-undersøgelserne bliver svækket

Alle forløb i det nye Ungdomskriminalitetsnævn skal gå meget hurtigt. En sag om børn mellem 10-14 år skal behandles senest 4 uger efter henvisningen fra politiet, og en sag om en ung mellem 15 og 18 år skal behandles senest 14 dage efter endelig dom.

Så korte tidsfrister vil gøre en seriøs behandling af sagerne umulig. Undersøgelser som efter Servicelovens § 50 vil blive umulige. Kommunens ungefaglige undersøgelse af børn mellem 10 og 14 år, der skal bruges til indstillingen til nævnet, skal være afsluttet inden 3 uger. En ungefaglig undersøgelse af unge mellem 15 og 18 år skal laves på under to uger. De undersøgelser, der ligger til grund for nævnets behandling af sagerne, kan derfor kun blive mangelfulde. Begrundelsen for fristerne er, at børnene og unge skal opleve en hurtig reaktion.

Det foreslås også, at man kan give forældrene et forældrepålæg uden en § 50-undersøgelse. Dermed bliver pålægget meget dårligt underbygget, og det kommer til at ligne en refleksreaktion, hvis relevans man ikke kan kende, fordi man ikke kender familiens konkrete situation, og hvis indhold man må beslutte uden at have et solidt grundlag at gøre det på.

Partshøringen om disse undersøgelser afkortes også. Den bliver kun mundtlig og skal gives ved selve behandlingen af sagen på nævnsmødet. Der kan barnet og forældrene kommentere undersøgelsen mundtligt. Det udhuler reglerne om partshøring, svækker kvaliteten i undersøgelsen og svækker forældrenes og børnenes retssikkerhed.

Straksreaktioner er uklart beskrevet – og hvad sker der, hvis børnene ikke overholder dem?

Straksreaktioner vil blive brugt flittigt i det nye system, men ikke desto mindre er de ikke beskrevet særlig præcist. De skal anvendes, når barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller negativ adfærd, men det er ikke klart, hvornår det er tilfældet. Også indholdet i dem er uklart, der står bare, at de skal være konkrete handlinger, som barnet eller den unge skal udføre, og som kan bidrage til at løse deres problemer. Det er en meget upræcis beskrivelse, så man må forvente, at de bliver udmøntet forskelligt. Det eneste krav er, at det skal gå stærkt, og at politiet som nævnt kan anmodes om at medvirke til at gennemføre dem. Alt i alt kan børnenes og de unge opleve det som en standardstraf og ikke en pædagogisk hjælp.

Samtidig er der uklarhed om, hvad der sker, hvis børnene og de unge ikke følger det, der besluttes. Ungdomskriminalitetsnævnet kan så pålægge kommunen en bestemt indsats, og den kan få politiets bistand til at gennemføre den over for børnene og de unge. Men der er ikke noget svar på, hvad der sker, hvis de stadig ikke gør det, de skal. Ungdomskriminalitetsnævnet skal så behandle sagen igen og kan optrappe indsatsen. Er slutpunktet så, at nævnet kan beslutte, at et barn eller en ung skal anbringes på en sikret institution? Det står der ikke noget om, men det er logisk at forstå lovforslagene sådan. Resultatet vil være, at flere børn og unge - ned til 10 år - kommer i lukkede institutioner.

De lukkede institutioner bliver mere lukkede og med mere magtanvendelse

TABUKA er meget skeptisk over for de mange stramninger af forholdene på de helt eller delvis lukkede institutioner, som ligger i lovforslaget om ændring af lov om voksenansvar. Det gælder forslaget om at gøre en standardiseret husorden obligatorisk og at åbne for at straffe børn og unge, der ikke lever op til den. Fx med forbud mod bestemte aktiviteter, fratagelse af TV og mobil eller nedsatte lomme- og tøjpenge. Der åbnes også for, at personalet med magt kan føre børn eller unge til deres værelser eller i øvrigt kan anvende magt, hvis et barn eller en ung groft overtræder husordenen. Der indføres også generelle begrænsninger i brugen af mobiltelefoner og krav om, at de lukkede institutioner skal have TV-overvågning af fællesarealer og døralarmer på de enkelte værelser.

TABUKA mener, at alle disse stramninger vil få de lukkede institutioner til i højere grad at ligne fængsler for børn og unge. De vil også lægge meget stramme rammer på det pædagogiske arbejde, som bliver detaljeret styret af Folketinget og ministeriet. Det er forbløffende og en uskik, at centrale myndigheder på den måde blander sig i det konkrete pædagogiske arbejde og ikke overlader det til det personale, der er kvalificeret til at udføre det. Det er det modsatte af en 'tillidsreform' og samtidig en understregning af, at det ikke er viden og evidens, der styrer valget af pædagogiske metoder, men politik.

Ankemuligheden svækkes

Retssikkerhedsmæssigt er det en alvorlig mangel, at der ikke er ankemulighed ift. straksreaktioner og forbedringsforløb. Der kan efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet kun ankes over beslutninger om anbringelse, tilbageholdelse under en anbringelse, opretholdelse af en anbringelse, tvangsmæssig undersøgelse på institution o.l. samt ændring af anbringelsessted. Det er en alvorlig svækkelse af børnenes og forældrenes retssikkerhed ved beslutninger om straksreaktioner og forbedringsforløb.

Adoption mod barnets vilje og uden respekt for etablerede relationer

I serviceloven ændres paragraffen om tvangsadoption i forlængelse af en anbringelse (§ 68d), så den også omfatter anbringelse som led i et forbedringsforløb. Ændringen bekrives helt uden at tage højde for, at det er børn og unge mellem 10 og 18 år, der tales om. Dermed er det børn og unge, der normalt vil have veletablerede relationer til forældre, eventuelle søskende, slægtninge mv. Enhver snak om adoption må derfor starte med, at man gennemtænker, hvad det vil betyde for barnet eller den unge pludselig at blive stillet over for en adoptionsbeslutning. Hvordan vil barnet opleve, at det påvirker de etablerede relationer? Hvad sker der, hvis man ved en adoption bryder dem? Og helt centralt: hvilken indflydelse har børnene og de unge på den beslutning? Ingen af delene er besvaret i lovforslaget.

TABUKA har tidligere påtalt, at barnet ved en tvangsadoption helt mister retten til at have kontakt til deres forældre, søskende og netværk. Det vil også være tilfældet her, uanset at vi fra vores eget liv ved, hvor meget søskende og andre slægtninge kan betyde for anbragte. De kan være vores nærmeste livsvidner og de mennesker, der er tættest på os. Og dem, vi i praksis skal have som netværk, når vi skal leve vores liv som voksne. Det er dybt urimeligt bare at afbryde de relationer med en tvangsadoption, efter at Ungdomskriminalitetsnævnet har anbragt os i en periode. Vi mener, at det aktuelle forslag endnu stærkere understreger, at børn og unge, hvor der planlægges en tvangsadoption, bør have konkrete rettigheder til bl.a. at bestemme, om de vil have fortsat kontakt til deres familie og slægt.

Vi frygter bureaukrati og rod

Lovforslagene indfører en dobbeltadministration med både kommuner, Ungdomskriminalitetsnævnet og Ungekriminalforsorgen. Det i sig selv er meget svært at få til at fungere. Det

vil give problemer, når nævnet bestemmer, hvad kommunen skal gøre, selvom det ikke kender de konkrete muligheder i kommunen. Det kan endda gøre det uden at skulle betale selv. Hvordan skal kommunen kunne udmønte en plan for den kommunale indsats, som nævnet har besluttet i al hast? Og hvordan skal kommunen føre tilsyn og følge op på det? Både kommunen og Ungekriminalforsorgen skal føre tilsyn og følge op, og afgrænsningen mellem dem ser uklar ud. Tilsvarende vil det være uklart, hvad der skal ske, når kommunen ændrer det, nævnet har besluttet i et forbedringsforløb, fordi den mener, at der er fagligt belæg for noget andet. Hvem har så i praksis kompetencen til at beslutte? TABUKA frygter, at den kvalitet og styrke, der har været i den hidtidige indsats bliver skadet med den uklare rollefordeling mellem kommune og Ungdomskriminalitetsnævn.

Med venlig hilsen

Sisse Bøgild

Formand for TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte